

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

4

TRY HØJSKOLES ÅRSSKRIFT

1954

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1954

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Elevforeningens kontingent

er 3 kr. + 25 øre til landselevforeningen. Brug giroblanketten straks! Det er nemmest og billigst. Ellers sendes postopkrævning ud til foråret. Meddel eventuelle adresseændringer.

Elevmødet 1955

er søndag den 17. juli (3. søndag i juli) samt aftenen forud. Læg sommerferien der og sæt jeres holdkammerater stævne. Velkommen!

Efterårsmødet 1955

holdes onsdag den 21. september, altså den 3. onsdag i september. Det plejer at være 4. onsdag i september; men den vil i 1955 falde for tæt på sommerskolens slutning. Gør efterårsmødet til et ekstra elevmøde!

Elevunderstøttelse

gennem amtet er stor nu om dage og kan søges lige til skolens begyndelse. Det er dog sikrest at søge i god tid.

Husk: Kvindelige elever kan vælge mellem husholdningsundervisning og sygeplejeundervisning. Vævning står igen på timeplanen.

TRY HØJSKOLES ÅRSSKRIFT

1954

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1954

Hvad er prisen?

Da min fader i sin tid havde overtaget sin fødegård, ville han — forståeligt nok — foretage visse ændringer i driften, hvilket kostede penge i første omgang; men da fik han altid den påmindelse fra min bedstefader: „Der kommer en regnskabsdag, bitte Søren!“ Og det var jo også rigtigt nok; det skal man altid have for øje.

Tilsvarende: kommer en agent ind til en fuldblods jyde og lovpriser den traktor, støvsuger ell. l., han nu måtte være ude med, i høje toner, vil han nok inden længe få følgende spørgsmål: „Jamen, hvad koster den? Hvad er prisen?“.

Disse to eksempler kan være udtryk for en overdreven forsigtighed, der grænser til smålighed og nærighed; men de kan også være udtryk for en helt rigtig indstilling.

Prisen er nemlig noget fundamentalt vigtigt.

Er prisen for en ting højere end tingens værdi, da har man betalt for meget. Men da Aladdins ubetydeligt udseende kobberlampe blev købt for en fin ny lampe, da var prisen billig for køberen; thi Aladdins lampe var vidunderlig, selv om den ikke så ud af ret meget.

Alt har nu engang sin pris — både i den ydre praktiske verden; men også når det gælder andre sider af menneskelivet.

*

I en af de gamle nordiske myter fortælles der om, at aserne fik tilbud om en helt sikker borg; men de spurgte også om prisen, og den lød på intet mindre end solen, månen og skøn Freja!

Den pris følte aserne var for høj; thi solen og månen var selve lyset for dem, og Freja — kærlighedsgudinden — var selve livet for dem, og hvad var der ved en helt sikker borg, når man som betaling havde givet det, der gjorde livet værd at leve. Så var der jo i virkeligheden intet tilbage at værne.

Af denne gamle historie kan vi lære, at fuld sikkerhed i denne verden får vi kun på bekostning af de højeste livsværdier, og vor skæbne bliver da trælens.

Frihedens pris er kamp og strid, offer og risiko, og så må vi overveje, om den pris er for stor.

Trællen vil da svare: „Ja, den pris er for stor“. Men frimanden vil svare: „Den pris er stor, men ikke for stor!“

*

Historien giver en række vidnesbyrd om, hvad noget kostede.

Tænk for eksempel på Ægyptens pyramider. Den største er 146 m høj og hviler på en flade på ca. 10 tønder land. Imponerende! Men hvad var prisen? En evnævlig embedsstat med enorm klasseforskel og magt over menneskekroppe.

Eller tænk på visse danske middelalderkongers pragtlyst og fornøjelsesyge med kostbare turneringer og strålende fester.

Men hvad var prisen? Danmark kom i økonomisk uføre. Landet blev pantsat — især til holstenske grever, hvilket skulle blive skæbnesvangert helt op til vor egen tid, specielt i Sønderjylland.

Jo, enhver ting har sin pris, og vil man nyde, før man vil yde, må man betale prisen derfor, og den er i regelen høj.

Det er en livslov, der gælder både for et enkeltmenneske og for et folk.

Eller tænk paa Danmarks stilling under sidste krig. Den 9. april 1940 valgte vi den billigste vej i øjeblikket. Vi sparede liv og gods, og vi opretholdt en høj levestandard og en stor produktion; men den samme store produktion udnyttede Tyskland i sin krig — mod vore interesser. Prisen var alligevel ikke så billig.

Senere skærpes forholdene. Regeringen går. Men modstandsbevægelsen slår. Det koster liv (ca. 3000 danske). Og det koster gods — gennem sabotage og antisabotage.

Kampen blev hård, og prisen blev høj; men den var en 5. majs frihed og glæde værd. Thi alt har sin pris, og frihed er aldrig billig.

*

Vort slægtled sætter teknik, bekvemmeligheder og karriere højt; men også disse ting har deres pris.

Trafikulykkerne er en del af prisen, og arbejdets mekanisering ved

det ubarmhjertige transportbånd kan blive en anden del af prisen. Der kan godt ligge en sand symbolik i Chaplin-filmen „Moderne tider“, hvor mennesket er på vej til at blive maskinernes træl, mens det modsatte jo bør være tilfældet.

Det er sagligt rigtigt, at man specialiserer og rationaliserer og skaber større produktion på kortere tid og med mindre arbejde.

Sommeridyl i Try.

Denne udvikling betyder mere fritid og flere penge til rådighed, og hvordan bruger man så disse fremskridts-goder?

Ja, nogen bruger fritid og flere penge til at lægge grund til egen virksomhed, til at se sig om i verden, til at udvide horisonten og øve legemlig og åndelig idræt. Altsammen såre godt.

Men andre får teknik, fart og støj på hjernen. De taler måske åbenlyst om at „slå tiden ihjel“ og søger at købe forlystelse og adspredelse for løn og fritid. Disse ting kan nemlig godt købes, mens et virkeligt glad sind kun kommer indefra.

Prisen for fremskridtets goder bliver da måske en tomhed, rodløshed og ligegyldighed, der en skønne dag vil undergrave de goder, høj reknik og god løn gav os.

Maskinerne kan give os fritid og løn. Fritid *kan* give hvile og styrkelse for legeme og sjæl.

Men: vor tid har overfyldte fængsler, og vi mangler nervesanatorier og sindssygehospitaller. Og hvorfor?

Er det mon ikke fordi, vi ikke forstår at udnytte fritidens gave til også at blive en opgave?

Følgende tal for statens udgifter i 1949/50 må ikke tages for mere, end de er; men de er dog vist tidstypiske:

Fængselsvæsen 101,6 mill. kr.

Sindssygehospitaller 11,7 mill. kr.

Høj- og landbrugsskoler 4,3 mill. kr.

Det burde jo være omvendt — ret beset.

En avisartikel forleden havde som en overskrift over et afsnit ordene „Prisen for karrieren“, og den omtalte, at karriere gik frem for alt og blev derved en stor fare for vore menneskelige egenskaber. — Navn, titel, penge og indflydelse blev ofte opfattet som det alt saliggørende, mens vi burde tænke meget mere på, *hvordan* vi er, end *hvad* vi er.

Hvad er karriere værd, hvis personen, der når den, bukker under som menneske? Så er prisen for høj.

En anden avisoverskrift hed: „En lykkelig mand bliver aldrig en god kunstner.“ Det tror jeg nu ikke altid behøver at passe. Men givet er det, at kunstneren i *sin* karriere — som forretningsmanden i *sin* — tit må betale dyrt, menneskeligt set, for at holde sig i toppen.

*

Der er noget, der hedder formaninger. De er sikkert såre rigtige; men de føles næsten altid kedelige og generende og kan skabe lede og trods.

Bedre er det, om man kan styrke børns og unges ansvarsfølelse ved at sige: „Du har din frihed i denne sag. Men tænk dig om! Hvad er *prisen* for det, du ønsker i øjeblikket?“

Men formaninger er fuldt forståelige, for den formanende far eller mor har måske i sin ungdom betalt alt for høj en pris for et øjeblikke ønske og lyst, og den pris vil de som forældre gerne skåne deres børn for at betale.

Derfor er tillid og fortrolighed mellem ældre og unge også af så stor værdi. Formaningers kedelighed ændrer nemlig ikke ved deres rigtighed.

De fleste kender J. P. Jacobsens vemodige vers:

„Der ages på lykkens gyldne hjul så fast, at en intet sanser;
men sorgens trælsomme tunge læs det venter os dog, når vi standser.
Der rinder sorg, rinder harm af roser røde“.

Det vers kan vel også læses som tør moraliseren: Efter nydelse og fornøjelse kommer sorg og bedrøvelse. „Der kommer en regnskabsdag.“ Men linierne om sorgens tunge læs, der venter os, når vi har agt på „lykkens gyldne hjul“, kan faktisk også læses på en anden måde: Store glæder kan give store sorger, fordi der da er meget at miste. Men små glæder giver også mindre sorger, fordi der ikke er så meget at miste.

Sorgen bliver da glædens pris, og vil man undgå at betale den pris, da må man undgå at få noget kært for alvor. Og hvad er der så ved at undgå sorg?

Digteren Ludvig Bødtcher siger det sådan:

„Hvad her vi elske, ejes kun på borg, på uvis frist, så er naturens orden,
og vil du være fri for savn og sorg, da må du intet elske her på jorden;
men sorgen er en engels dunkle hånd, som lutrer, hvad os jordisk kært er
vorden
og løfter mod det evige vor ånd, - og derfor skal du - elske her på jorden“.

Jo, alt har sin pris. Sorgen er den ægte glædes pris, og den ægte glæde er prisen værd.

*

Men det er ikke ligegyldigt, hvad man betaler en stor pris for.

Prinsessen i „Svinedrengen“ kastede vrage på de ægte ting, prinsen først kom med: rosen og nattergalen, for hun var en tomhjernet dukke. Men hun var villig til at betale en stor pris for nogle kunstige ting, som ganske vist også var meget sjove: skralden og gryden. Hun gav villigt 10 og 100 kys for dem, og det var en høj pris, for det var jo sig selv. Den pris var for høj efter tingenes værdi, og derfor endte hun da også med at stå udenfor og synge: „Ack, du lieber Augustin, alles ist weg —.“ Hun gav sig selv for noget, der ikke havde nogen indre værd.

Kaj Munk kom også til at betale den helt store pris for ord og handling under besættelsen: sig selv. Men prisen blev betalt for Danmarks frihed og ære, og det har indre værd.

*

Alt har sin pris; men prisen kan svinge — nemlig efter udbud og efterspørgsel. Fik jeg *nu* og *her* valget mellem en håndfuld diamanter og en portion vand og brød, var valget let. Jeg valgte diamanterne. Men sad jeg nede midt i Sahara, mødig, tørstig og ene, var valget lige så let: det blev vandet og brødet. Vi må vælge det, vi kan få mest udbytte af.

I dette tilfælde var valget let; men tit er et valg meget svært, især hvis vi skal vælge mellem ting, der ikke er fælles værdimåler for. F. eks.: Skal man gå i kirke, eller skal man høste korn? Eller: skal man tage på højskole eller på fagskole? Hvad er vigtigst? Ja, svaret kan ikke blive enten-eller, men både-og, for man har ingen fællesnævner, disse vigtige ting kan omregnes til for at sammenligne dem.

Men der er den forskel på materielle og åndelige værdier, at de sidste aldrig er rationerede.

De materielle værdier opretholder livet og er derfor absolut nødvendige. De åndelige værdier giver livet indhold, og derfor er de også absolut nødvendige.

Prisen for materielle værdier kan opgøres i penge; men prisen for åndelige værdier har meget lidt med penge at gøre, men meget mere med sindets modtagelighed.

P. Sejlund Sørensen.

Hjallerup Marked

Hjallerup Marked! Navnet lyder i mangan Vendelboes Øre som en Fanfare, og man kommer uvilkaarligt til at tænke paa Anekdoten om Læreren ved een af Egnens Skoler, der spørger den lille Dreng i Klassen, om han kan nævne vore tre store Højtider: „Jow, der er Jul, Paaske og Hjallerup Marked.“

Hjallerup Marked er jo nu en Afglans fra „gamle Dage“ — d. v. s. fra før første Verdenskrig — da der kunde samles 20—30.000 Heste, og man regnede det for Europas næststørste Hestemarked — Markedet i N. Novgorod i Rusland var det største. Der var den Forskel, at Ruslands store Hestemarked afholdtes om Vinteren, da man saa havde udmærket Slædeføre, medens Hjallerup Marked afholdes i Skærsommeren. Der samledes da Hestehandlere — ikke blot fra Danmarks forskellige Egne — men fra Hamburg, Paris — ja, helt nede fra Randstaterne; og ved Kroen hørte man ofte mere Tysk end Dansk.

Det var helt morsomt at overvære Handelen. De fremmede Hestehandlere havde jo Tolk med, men brød af og til ind i Handelen paa deres Sprog: „Dumme Dänen“ o. s. v., hørte man, og den sindige Jyde svarede: „Ja, jow, de ka' nok pas!“ Men straks man kom til Pengene, var han med. De passede ham ikke altid.

Man har sagt, at naar en Jøde og en Jyde handler, kommer Jøden altid tilkort; thi han har Temperament, men Jyden han er rolig og ligevægtig, og han driver Handelen som en Sport. Der er ofte kun Smaasummer imellem Køber og Sælger, men det morer Jyden at faa den sidste Femkroneseddel med, selv om det ikke spiller nogen pekuniær Rolle for ham. Dette Tovtrækkeri harmede Tyskeren, men Jyden beholdt sin Ligevægt.

Markedet har ikke altid ligget i Hjallerup, men tidligere ved Dronninglund eller Hundslund, som det hed den Gang. Det skylder vel

nok Hundslund Kloster sin Oprindelse. Vi har mange Steder rundt om i Landet de saakaldte Kildemarkeder — f. Eks. Thise i Vendsyssel, Lerup i Hanherred og Skørping i Himmerland. Man vil sige, at der i Markedsdalen ved Dronninglund har været en hellig Kilde, og at den skal have givet Stødet til Markedet.

Naa, det kan jo ogsaa være, at denne Kilde kun har været en Brønd, man har gravet, for naar man skulde holde Marked og samle mange Mennesker, skulde man jo have Vand.

Den første Gang, man hører Markedet omtalt, er i et aabent Brev, som Kristian d. 4. udsendte 5. Maj 1602. Man havde fra Kjøbstæderne klaget over, at Markederne var dem til stor Skade, og at der paa disse gik megen Drukkenskab og Tyveri — ja, saagar Manddrab — i Svang, og Kongen paabød, at der i Vendsyssel kun maatte holdes Markeder i Thise, Hundslund og Tolne samt i Hjørring og Sæby (og Lerup i Hanherred).

— — —

Vi tager en Køreture ad den „gamle Kongevej“ forbi Nordenden af Markedsdalen, og vi vil der gøre et kort Ophold og se ind i Dalen.

Dalen hed i gamle Dage Roldalen, og officielt hed derfor Markedet Roldalsmarkedet, men i Vendsyssel blev det altid kaldt „Hujсле Marked“. Vi har heroppe i Vendsyssel en gammel Talemaade, at naar to er kommen i Trætte, og der er Fare for, at det kan komme til et legemligt Opgør: „Ja, bi du blot, til vi kommer ene to til Hujсле Marked.“ Deri ligger jo ogsaa dette, at man ikke kunde tænke sig, at Hundslund Marked — dette store Marked — kunde blive saa lille, at de to kom ene til Marked.

Det synes, som om Markedet i lang Tid ikke har været afholdt nogen bestemt Dag, hvilket jo har været til stor Ulempe for Folk længere borte fra, og Frederik d. 4. fastsatte derfor Dagen for Hestemarkedet til den 12. Juni og for Krammarkedet „næste Mandag før St. Hansdag“.

Naar vi nu kører forbi Markedsdalen og ser ind i den, skal vi tænke os, at i Midten af Dalen var Boderne opstillet, og op ad Skrænterne havde Portemagerne, Hattemagerne o. s. v. deres Plads.

Omegnens Kvinder, der var ferme i Bageriet, var mødt frem, de „remsede“ det maledede Byg og bagte Kager, som de solgte. Alle, der var haandsnilde, mødte frem med deres Produkter — Vidjekurve af

Enebærris, Slagvoller, Plejstænger, Musefælder og Høleer, Jydepotter og de røde Mælkefade, og Bønderne mødte frem med deres Skind og Huder, som tilrejsende Garvere opkøbte, og fra Uttrup og V. Brønderslev mødte man frem med de røde Potter og de sorte Jydepotter, der — som man sagde — kun havde een „Gjord“.

Store og lille Frode.

Forlystelser var der ogsaa. Morsomt fortæller Mogens Jørgensen fra Ørsø om, hvorledes en Mand, der var meget glad for Brændevin, for en Pægl Brændevin lod sig rulle ind i en Oksehud og trille ned ad Skrænterne. Halen paa Oksehuden svingede jo ved hver Omgang højt op i Luften til stor Morskab for Publikum.

Markedsdalen er nu Agerland, men ved Pløjning finder man ofte Stumper af Kridtpiber — den Tids Form for en Pibe — og gamle Mønter. Paa Museet i Try har man Mønter, der er fundne paa Markedspladsen.

Man vil fortælle, at der har ligget en Kro i Markedsdalen. Tapløvs

Kro hed den, og Rester af en gammel Have skulde for en Del Aar siden vise, hvor Kroen har ligget. Ligeledes vil man fortælle, at Knippel-Anders' Hus laa ved Kilden.

Markedet er omkring 1744 flyttet til Hjallerup, da Peder Justesen fra Vodskov fik Krobevilling i Hjallerup. Det synes dog, at det kun er Krammarkedet, der er flyttet, og at Hestemarkedet vedblivende er afholdt ved Dronninglund, idet der i Dronninglund Godsarkiv i 1753 omtales et Hestemarked i Dronninglund den 7. Juni.

At Hjallerup Marked har været besøgt af Folk langvejs fra, ser vi ligeledes af Godsarkivet fra et Regnskab fra 1767, hvor der har været 149 Boder paa Markedet, der gav den svimlende Sum af 9 Rdl. 4 Mark i Stادهpenge. Der var Boder fra Skagen, Aalborg, Nørresundby, Hjørring, Sæby, Hobro, Randers, ja, helt fra Haderslev, og naturligvis fra de omliggende Landsbyer: Voer, Volstrup, Albæk, V. Brønderslev, Hvorup, Skæve o. s. v. Det var en lille „Leipziger Messe“.

Hjallerup Kro — paa hvis Marker nu Markedet afholdes — laa oprindeligt vest for Byen paa opdyrket Hedejord, og af Kromændene gaar der endnu Fortællinger om Jesper Kjær, der stammede fra „Kæret“ i Try Udflytter. Han ejede Hjallerup Kro, da Frederik d. 7. gjorde sin Rejse op gennem Vendsyssel og overnattede i Hjallerup Kro og gav Jesper Kjær Lov til at kalde den Frederikshvile (en Gaard ved Hovedvej 10 lidt Syd for Hjallerup By hedder den Dag i Dag Frederikshvile, og her laa den gamle Kro).

Det er Jesper Kjær, der har bygget den nuværende Hjallerup Kro — antagelig i 1850'erne. Han var en meget formuende Mand, hvilket man ogsaa kan se af den anselige to Etagers Krobygning. Det er forbavsende, f. Eks., saa højt der er til Loftet derinde, meget højere, end der ellers er paa Bygninger fra den Tid, hvilket sikkert i den Tid har imponeret Folk. Den er tækket med Skifer, hvilket jo heller ikke den Gang var almindeligt for Bygninger paa Landet.

Naar Hjallerup Marked afholdtes, har Jesper Kjær sikkert været i godt Humør. I en Sal paa 2. Etage stod Bordet dækket for sultne Gæster; — desformedelst 3 Mark kunde man sætte sig ved de vel-dækkede Borde. Der fortælles morsomt, hvorledes en Mand op mod Hjallerup Marked solgte Jesper Kjær en Gaas for 2 Rdl., og den lækre Gaas stod paa Bordet. Sælgeren af Gaasen satte sig Markeds-

dagen lige over for Gaasen og begyndte Maaltidet. Man siger jo, at Gaasen er et underligt Dyr — for lidt for to, men for meget for een.

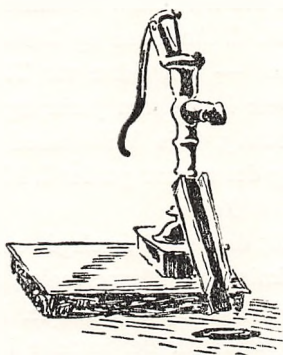
Vor gode Mand satte sig som sagt over for Gaasen og begyndte Indhugget. Han gav sig god Tid — fik Øl og Snaps, som jo hørte til, og da han endelig var færdig, var der kun et Skrog tilbage. Jesper Kjær har jo nok dirret af Harme, da han saa, hvorledes Gaasen forsvandt sammen med Snapsen og Øllet, og da Manden endelig vender sig til Jesper Kjær og siger „Mange Tak for Mad“, kommer det harmdirrende: „Ingen Kredentser, kun Betaling.“

Af Kroens Ejere kan nævnes „Krokongen“ Frederiksen fra Solholt og Knivholt, der foruden Hjallerup Kro ejede Aars Hotel, Centralhotellet i Odder og Hadsund Hotel.

Hjallerup Marked har været en Indtægtskilde for Hjallerup By. Rundt omkring i Byen har man travlt i de 3 Dage, Markedet varer. Der er Indkvartering af Folk og Heste, Cykelstald, Salg af Vand o.s.v., og der var en Tid, da mange indtjente Huslejen i de 3 Dage.

Men det var 3 drøje Dage med Støv og Snavs, Hujen og Skrigen, og Hjallerupboerne drog Vejret lettere, naar Markedspladsen var tom — for at vente til næste Hjallerup Marked, da Byen igen var Stof for hele Landets Presse og Radio.

Frode Fogt.

H. C. Ørsted

Danmarks tekniske Højskole har i disse Dage fejret sit 125 Aars Jubilæum ved at arrangere en Mindeudstilling for Stifteren, Hans Christian Ørsted, og i den Anledning har Aviserne for en Stund genoplivet Erindringen om den berømte Forsker, der ikke blot var forud for sin Samtid som Videnskabsmand og Opfinder, men tillige blev et mageløst Eksempel for alle ved sin ædle Tænkemaade og retskafne Karakter. Han var god i samme Maalestok, som han var genial — i begge Henseender et Lys for sin Samtid.

Mer eller mindre velbegavede Skoleelever, der lærer Danmarks-historie efter trælssomme Lærebøger, faar vel kun et ringe Indtryk af den Eventyrglans, der staar over Ørsteds Tid, Halvhundredaaret 1800 — 1850 — man har ofte forset sig paa, at Perioden indledes med tunge nationale Tab og økonomiske Ulykkesaar, men man mindes i hvert Fald, at Lærebøgerne under dette Tidsrum anfører en Række af Danmarks berømteste Navne: Adam Oehlenschläger, Bertel Thorvaldsen, Rasmus Rask, H. C. Andersen og Brødrene Hans Christian og Anders Sandøe Ørsted — den sidste var Tidens skarpeste filosofiske Tænkere, men mere kendt som Jurist og Politiker. I samme Periode optræder Grundtvig, hvis Virksomhed dog først ret faar Betydning efter 1850, og det samme gælder S. Kierkegaard, der skriver sine Hovedværker i 1840'erne.

I Tiden omkring 1820, da Ørsted forelagde sin Opdagelse af den elektriske Strøms Indvirkning paa Magnetnaalen, færdedes Rask dybt inde i Asien paa sin sproglige Opdagelsesrejse. Aaret før var Thorvaldsen for første Gang efter sin Berømmelse i Udlandet kommen tilbage paa Besøg i sit Fædreland. 1825 fremstillede Ørsted for første Gang Aluminium — en hvidgraa Metalklump af en Ærts Størrelse, der næppe lod nogen ane, at denne Opdagelse skulde betyde en Revolution i moderne Teknik. I Aaret 1829, da Ørsted grundlagde sin

polytekniske Lærestalt, kronedes Oehlenschläger til Nordens Digterkonger af Esaias Tegnér ved en Festlighed i Lund — vi har netop fejret Mindedagen den 14. November. Der skete noget i Danmark i 1820'erne; men der skulde gaa mange Aar hen, inden man ret forstod den eventyrlige Storhed i disse Begivenheder.

De store Mænd i denne mærkelige Tidsalder syntes dengang at være de dygtigste blandt mange andre Dygtigheder, hvis Navne er blevet staaende i vor Historie; men de var alligevel noget mere — de var Genier, tilmed Genier i Verdensformat. De har i den Grad præget vort Aandsliv, at Danmark vilde have været et andet og maaske slet intet, hvis de ikke havde levet. Der var blandt alle dygtige Mænd i Samtiden ingen, som kunde have gjort deres Gerning efter, om end man maa tro, at mange mindre Lys havde skinnet stærkere, hvis Geniernes Sole var blevet slukkede.

Vil man nu i al Enfoldighed stille det Spørgsmaal, hvem der var den ypperste blandt disse store, kan en maadelig Snusfornuft sige os, at fire af de nævnte har gjort en Indsats af saa overvældende Betydning i dansk Kultur, at de øvrige dog maa komme i anden Række. Vi har ofte hørt, at ingen Billedhugger i Datidens Europa kunde gøre vor Thorvaldsen Rangen stridig, og om Rask siger Grundtvig med Rette: „Vidt han vandred over Jorden, ledte om sin Ligemand . . . fandt dog ingen stort at regne, selv et Særsyn alle Vegne.“ Det samme kan af gode Grunde ikke siges om Oehlenschläger, der er et udpræget dansk Geni; men hans Digtning betød en Fornylse og Berigelse af vort Sprog og blev alene derved uerstattelig og uvurderlig for Efterverdenen. At Ørsteds Opdagelser blev af vældig Betydning for videnskabelige og tekniske Fremskridt i Alverdens Kulturlande, ved vi alle — det er bogstavelig Sandhed, hvad dr. tech. Paul Bergsø nu har sagt i sin Mindetale paa Ørsted-Udstillingen, at vor Tids Teknik er født i Nørregade i København ved H. C. Ørsteds Forsøg i 1820'erne. Desværre havde man herhjemme hverken Mod eller økonomisk Evne til at drage praktisk Nytte af hans Opfindelser; det blev Foregangsmænd i de store Lande, der kom forrest i Kapløbet og først høstede Ære og Rigdom af disse Opfindelsers Udnyttelse i praktisk Teknik. Hvis vi herhjemme havde bygget den første Telegrafledning og fremdeles var kommen forrest i Udnyttelsen af Elektriciteten, er det vel troligt, at vi nu havde regnet Ørsted for den

største af de fire store, og — hvem ved — maaske havde Danmark i Dag været større og førende blandt Jordens Kulturstater.

Det blev dog af Betydning for Landets økonomiske Udvikling, at Ørsted fik oprettet den tekniske Højskole. Hvad danske Fysikere og Ingeniører har udrettet baade herhjemme og i Udlandet, har vi set straalende Eksempler paa, ikke mindst i de sidste Aartier. Naar Flyve-maskiner netop i disse Dage med København som Udgangspunkt styrer hen over Polaregnene med det yderste Californien som Maal, maa det ogsaa erindres, at Ørsted allerede i 1830'erne forudsaa Luftfartsteknikkens Udvikling og med en for os ubegribelig Sikkerhed spaaede om den Tid, da styrbare Luftskeibe vilde beherske Verdenstrafikken og gøre Udslaget i kommende Krige, idet han — rigtignok med et betænkeligt Suk over Menneskehedens Fordomme — haabede paa, at Luftvaabnet vilde gøre Krigens Rædsler afskyvækkende og tvinge Verden til evig Fred.

Det er netop den mest fængslende Side ved H. C. Ørsteds Virksomhed som Skribent og Lærer, at han var urokkelig Optimist. Han troede fuldt og fast, at Naturvidenskabens Fremskridt vilde forbedre og forædle Menneskenes Religion og Moral, og hans berømte Bog „Aanden i Naturen“, som udkom 1850 — Aaret før hans Død — er hans aandelige Testamente til Efterverdenen, en helt moderne, naturvidenskabelig Bibel. Dog var Ørsted mindst af alt Fritænker i moderne Forstand. Ingen af de store Teologer, ikke engang Biskop Mynster, der af og til udtalte sin Betænkelighed ved de nye Tros lærdomme, tillod sig at drage Ørsteds oprigtige Guds frygt i Tvivl. Man vidste alt for vel, at der aldrig var Svig eller nogen Slags Ondskab i den Mands Tale.

Han havde oplevet og endnu mere forudset, at Naturvidenskaben udryddede Overtroen og gamle, indgroede Fordomme, nedbrød forældede Dogmer og Autoritetstro, og det maatte staa ham klart, at denne Udvikling til sidst vilde frigøre Menneskeaanden fra Ondskab og Usselhed og hæve den op i Lysets, Sandhedens og Kærlighedens høje Regioner. Vor Tids Mennesker kan desværre ikke dele denne Optimisme; men den var fuldt berettiget for ham efter hans egen lykkelige Livserfaring.

Det onde i Tilværelsen: Sygdom, Død og Ulykker, daarlige Menneskers slette Handlinger o. s. v. affærdigede han med den Forklaring,

at alt dette var endelige Hændelser i den endelige, materielle Tilværelse; men i den aandelige, uendelige Verden herskede fuldkommen Harmoni og evige, uforanderlige Naturlove.

Han erklærede fra sit Universitetskateder, at han ikke dyrkede Videnskaben for dens praktiske Resultaters Skyld — virkelig videnskabeligt Arbejde var Religionsøvelse og havde Menneskeheden aandelige Forædling til Maal.

Der var i hans Religionssystem ikke Plads for Synden og Djævelen — det onde tilhørte Forgængeligheden og vilde svinde som Dug for Solen, naar Uendelighedens Morgenrøde gik op. Af gribende Virkning er det Sted i Bogen, hvor han vender sit Blik til Stjernehimlen og føler den dybe Ro i Sindet ved at beskue de lysende Kloders Vandring i evige Baner — et stærkt Symbol paa de uforanderlige Naturlove, der for ham var eet med Guds Villie og Visdom.

Han stillede sig afgjort i Modsætning til Teologerne, der lærte, at Gud vilkaarligt kunde paavirkes til at gribe ind i Menneskers jordiske Anliggender — hvad skulde vel en evig Gud i sin uendelige Visdom have med det endelige, ufuldkomne Menneskelivs Gøremaal at bestille! Vor Trøst under Jordelivets Forkrænkelse maatte være den, at Synd og Usselhed gaar under med dette endelige, timelige Liv, mens Sandhed og Kærlighed lever evigt i Kraft af Guds uendelige og uforanderlige Naturlove.

Forgæves bebrejdede Ørsteds Læsere ham, at han i sit religiøse System tog for lidt Hensyn til det virkelige Liv, hvori Synd og Ondskab dog var en haard og ligefrem haandgribelig Realitet. Han lover i et Brev til den svenske Forfatterinde Frederika Bremer, at han vil tage Djævelen og hans Gerninger under nærmere Overvejelse, og Vilh. Andersen, der meddeler dette Træk i sin danske „Aandshistorie“, synes, at denne velvillige Overvejelse af Ondskaben er naiv. Den er dog sikkert ment som uskyldig Ironi. Ørsted var fuldt ud klar over, at hans Venner ikke kunde følge hans Tanker i den Sag.

Det kan vor Tids Mennesker heller ikke. Men det betyder meget mere for os, at vi gennem „Aanden i Naturen“ lærer Hans Christian Ørsted at kende som en uforanderlig og uselvsk Idealist — maaske den største som nogensinde har levet. Over for denne Erkendelse maa alle de Tvivl, som baade Forstanden og Teologien kan rejse mod hans religiøse Testamente, forsvinde som Endelighedens Taage i Uendelighedens evige Lys.

P. Christensen.

Højskolen og livet

Ligesom hver enkelt højskole har en klokke, der kalder sammen, saadan har den danske højskole ogsaa en fane, der vajer over dens hus og gerning.

Paa fanen staar en indskrift, der siger noget om, hvad højskolen er og vil. Men det ejendommelige er, at denne indskrift kan sige mere end een ting.

Det er netop i disse dage 35 aar siden, jeg første gang blev elev paa en dansk folkehøjskole. Vi 126 elever, der dette efteraar gik ind under Hadsten højskoles fane, vi saa ikke det samme, og vi oplevede ikke det samme. Vi kom fra forskellige kredse i vort folk, kom med forskellige krav i sind og sjæl. Men om end vi tydede indskriften forskelligt, var fanen dog den samme. Og der var trods al vor forskellighed et fællesskab mellem os. Vi var mennesker, — og vi var danske.

Husk, I er mennesker, og det er det største af alt! var grundtonen i højskolens tale til os. Mennesket er skabt i Guds billede. Men det samme gælder din kammerat, din nabo, dit medmenneske. Men du er ikke mere, end Gud gør dig til.

Saaledes var vi fælles om det største, det, vi ejede uden egen fortjeneste, selve livet. Som unge begærede vi vel ikke stort andet, da vi kom paa højskole, end at leve. Embede og livsgerning tænkte vi næppe saa meget paa. Stærkest levede vi, hvor vi mindst tænkte derpaa. Da fik personligheden liv og næring; vi fik hjælp til det største af alt: at blive mennesker.

Kundskaber og personlig dygtiggørelse fik vi ogsaa; men det kunne vi faa saa mange andre steder; men hjælp til at leve og til at finde ind til det centrale i vort eget væsen det gav højskolen os. Det var dens maal og opgave, og det er det forøvrigt fremdeles, hvis

folkehøjskolen skal svare til sit navn. Paa den maade er der noget tidløst over den danske højskole.

Hjælpen til at leve gav højskolen os paa flere maader, men dybest gennem ordet og samlivet med kammerater og lærere. Ordet er det levende udtryk i et menneskes mund, for hvad der rører sig i det

St. Hans-„bruden“ med brudepige

enkelte menneske og i folket. Naar aanden i ordet naar ind i vor sjæl, sættes levende sjælsvirksomhed igang.

Intet blev os paatvunget. Med sans og respekt for den enkeltes ejendommelighed og frihed ville højskolen fremme os i den sande menneskelighed. Menneske ret at blive! det ville højskolen hjælpe os til; det læste jeg øverst paa dens fane.

Friheden er selve det element, hvori livet gror. Kun i frihed kan livets groende kræfter udfolde sig, skabe og danne det nye menneske. Vil vi tjene aanden, folkets og Guds aand, maa vi ville friheden — med dens farer for misbrug og vildskud. Aandens livs-element er friheden.

Skal et menneske være eller blive sig selv — saadan som det sprang af Guds tanke frem — maa det vokse dertil. Alt imens denne livsvækst foregaar, bindes vi med stærke baand til dybe livsværdier,

ja, til selve det evige, som vi møder det i troens og haabets og kærlighedens skikkelse. At være fanget ind af disse livsværdier og at være bundet til dem er at være virkelig fri.

Lyder det end stærkt, er det alligevel sandt, at den danske folkehøjskole er født ud af kærlighed, haab og tro til det danske, som vi møder det i det enkelte menneske og i vort folkelige fællesskab. Til Guds ære og Danmarks lykke skal højskolen gøre sin gerning, sagde Thomas Bredsdorff i sin programtale ved Roskilde højskoles indvielse.

Frihed for den enkelte og frihed for folket var den anden indskrift, jeg læste paa højskolens fane.

Under denne fane gik vi saa frem. Vel var vi individualister med enkeltmenneskets værdi, ret og selvbestemmelse, gik med det selvansvar for vort eget liv og dets fremtid, som er forbundet dermed. Men vi levede ogsaa i et fællesskab. Vi havde liv fælles som danske, og vi gik under den samme fane ud i søgnedagene, hvor værdierne prøves i hverdagens gerning.

For mit vedkommende blev det omtrent 30 gode arbejdsaar i højskolens tjeneste, deraf de 19 i Try. Om dette kapitel skal jeg ikke dømmе. Men jeg har villet understrege, hvad der for mig er blevet tilbage som det værdifuldeste fra min højskoletid. Højskolen gav mit liv retning, og jeg fik noget at leve paa, der voksede i værdi, som aarene gik.

Efter evne prøvede jeg saa paa at virkeliggøre værdierne paa den arbejdsplads, der blev min. Lykkedes en lille smule af det, skyldes det først og fremmest, at jeg fik lov til at være ung, mens tid var, en væsentlig forudsætning for at kunne leve virkeligt menneskeliv og øve manddomsgerning, naar den tid er inde.

Tiden ændrer sig og højskolen med den. Men jeg tager næppe fejl, naar jeg mener, at højskolens særegne opgave — uførtalt, hvad den ellers beskæftiger sig med — er forkyndelsen af menneskelighed, frihed og fællesskab. Disse værdier er ikke i høj kurs i dag. Saa meget større grund er der til at staa trofast vagt om dem. Talen om disse ting er ikke nok. Det afgørende er, om bundne sjælskræfter forløses og frigøres paa naturlig maade, saa de unge sættes saadan igang, saa de slet ikke kan lade være med at gaa ud og prøve paa at realisere værdierne, i deres eget sind og i det praktiske liv.

Paa dette forum er det nok, at dommen over højskolens virke fældes.

C. H. Daugbjerg.

— — —

Ovenstaaende skal ikke opfattes som et afskedsbrev med højskolen og gamle elever. Men vi gør nu vort arbejde under en anden skoleform og paa et andet sted; dog ikke længere fra Try, end at vi venter besøg af gamle elever, naar I gæster egnen her. At I altid er hjertelig velkommen, turde være en selvfølge.

Jeg fortsætter jo ogsaa som kasserer og med at føre de løbende forretninger i elevforeningen og har gennem aarskriftet forbindelse med jer. Da jeg nu skulle vælge emne til min artikel i aar, faldt det ganske naturligt, at mine tanker samlede sig om højskolen, og hvad den har givet mig fra min tidligste ungdom til nu. Vort arbejde med dansk ungdom faar vi nok lejlighed til at fortsætte paa den virkeplads, vi har nu, og som vi er umaadelig glade for. Men vi maa forlige os med den tanke, at med opbruddet fra højskolen i Try er et betydningsfuldt afsnit af vort liv afsluttet.

Tænker vi tilbage paa aarene i Try, ser vi i tankerne en lang række karle og piger, som vi oplevede meget godt sammen med, i foredragssal og skolestue, paa udflugt og ved festdage paa højskolen. „Vi ejer alt det svundne endnu“ (Hostrup). Forunderligt, som svundne tider og begivenheder kan blive levende og nærværende paany.

Alle vore børn er født i Try. De to ældste, Svend og Hanne, naaede at fejre deres konfirmationsfest paa Borgen, om eftermiddagen sammen med lærerpersonalet og højskolens børn, om aftenen sammen med eleverne. Vi mindes disse to festdage med glæde. De to store skal nu til at forberede deres livsstilling, Svend som bygningsssnedker, Hanne som ?? Aksel gaar i skole endnu.

Naar I modtager aarskriftet, er julen nær. Vi ønsker god og glædelig jul for jer alle. Til slut en oprigtig *tak* til hver enkelt, der gennem aarene i Try kom til at betyde noget for os.

Rosenby skole, Dronninglund, i november 1954.

Svend, Hanne, Aksel,
Asta og C. H. Daugbjerg.

Muld

„Vort hjem, du danske jord,
hvor bondebrødet trofast gror;
du digre muld, så evnefuld,
så yppig til at yde!“

Sådan skriver L. C. Nielsen om vort hjem, du danske jord. Ganske vist må han i næste vers skrive:

„Dugsvangre dal med stridig ahl
og hvide klitters øde“.

Det er ikke frodigt og frugtbart alt sammen; det kan være smukt og skønt; men det er mulden, den fede, sorte muld, der er yppig og yderig. Det gælder derfor om at værne den, når vi i praksis dyrker vor jord for at få så store afgrøder frem, som det er nødvendigt for at muliggøre en høj levelfod. Men også i vort sind gælder det om at værne den muld, i hvilken alle gode tanker kan spire og få grøde til vækst.

For Danmark, hvis hovedindtægtskilde er jorden, er denne efterhånden ved at være en kostbar vare. Jeg skal nu ikke her pege på alt det, der røver jord fra de ydende agre, men vil dog gerne mane til forsigtighed, når stadig nye og bredere veje og bebyggelser skyder sig ud over landet. Men det, jeg her fra praksis vil skrive om, er landmandens arbejde med jorden for stadig at få denne mere yderig, mere muldrig.

Alle, der har prøvet at dyrke ny jord op eller påny forsøgt at få grøde i jord, der i mange år er blevet udpint, har måttet erfare, at dette ikke lader sig gøre i en håndvending; men jorden må ofte dyrkes og gødes godt i en rotation, 6—8 år, inden den så nogenlunde vil give den afkastning, som jordens bonitet egentlig svarer til.

Nu er der flere faktorer, der her spiller ind, bl. a. vejret. Men den

sikreste vej til at lave en god landbrugsjord er at forøge jordens muld- lag. Der findes dog jorder, der har en så rigelig kilde deraf, at den vanskeligt udtømmes; men mange jorder er af en så ringe kvalitet, at en forringelse af jordens muldlag er katastrofal — især i sand- storm. Og at det kan nytte at værne om mulden, kan vi let over- bevise os om ved at se på de enkelte ejendomme. Den jord, der lig- ger nærmest gården, har måske længst været i drift; men den er også bedst gødet, særlig med staldgødning, og her finder vi det tykkeste muldlag. Lad os tænke på det hvert år, når møddingen skal fordeles. Lad os også sørge for, at møddingen bliver så stor som muligt, for selv om en stor iblanding af halm kan forøge gæringstabet, kan der dog alligevel med fordel anvendes megen strøelse; det vil være til gavn for dyrene, og strøelsen vil derefter hurtigt omsætte sig og give en stor forøgelse af gødningen. Det er med nogen mismod, at man i de senere år har set store mængder af halm blive brændt på marken.

Også på anden måde, bl. a. ved fornuftig anlæg af sædskifte og bearbejdning af jorden, kan man forbedre den. Den lette jord må aldrig bearbejdes for dybt og for stærkt, faren for sandflugt er for stor. Vekseldrift skal altid tilstræbes. Korn skal veksle med roer og græs, men med store roearealer, og særlig hvor jorden er ren, vil den lette jord være stærkt udsat i forårsstorme. Her vil et sædskifte med roer efter græs bevirke, at jorden ikke bliver for let efter roefgrø- derne og så stærkt udsat for sandfygning.

På udsatte jorder er udlægget af græs altid det, der byder den stør- ste risiko for tab, og her bør altid udlægges i vintersæd. Ligeledes vil på disse lokaliteter læplantning være den første betingelse for, at et godt muldlag kan dannes og bevares. Mange forhold kunne vel fås frem endnu. Sikring af de udsatte steder med gammel halm eller kartoffeltoppe. Læg, om det er muligt, roekulerne og gør vognene rene for jord på disse udsatte pletter o. s. v. Det, det gælder om, er altid at tænke over, om det man foretager sig i bedriften gavner eller skader jorden, forøger eller forringer muldlaget og dermed dens ydeevne. Det bør være en uskrevet lov, at man forsøger at efterlade jorden i en bedre tilstand, end da man overtog den.

„Muldjord i bryst ser den høje med lyst:
der kan solstrålen bo, der kan himmelbyg gro;
han, som hører, når muldjorden sukker“.

Sådan skriver Grundtvig, og her er det muldjorden i sindet, han tænker på.

Det gælder først og fremmest om, at vi, som forældre og lærere, skaber muldjord og grobund i børnenes og de unges sind. Hvor fattigt er ikke det barn, der aldrig har kendt mor og far, og hvor vanskeligt kan det ikke blive for læreren netop med disse børn, når han gerne vil indprente dem: Når af bedste sæd vi sår, giver livet lyse kår.

Det er gennem kærlighed til barnet, at vi bedst skaber muldjord i dets sind. Ingen kan vel her komme på højde med en mor. Ordet mor betyder også martyr. Hun ejer som ingen den lidende kærlighed. Den, der kan elske uden at blive genelsket, hun holder endnu ud længe efter, at barnet har svigtet hende. Derfor er hun også den bedste lærermester for det barn, der normalt ikke kan klare sig; hun har stadig en undskyldning for det, noget læreren har vanskeligere ved. Derfor er forældrene også de bedste som barnets første lærermester, og rent umiddelbart vil de virke på barnet gennem deres færd. Senere i livet kan denne grænseløse kærlighed også øve sin magt over dem, den er genstand for. Således fortæller den norske biskop Berggrav om en fange, han besøgte, en hård og kynisk mand, som havde adskillige fængselsophold bag sig. En dag er han dog brudt sammen og råber: „Jeg er dømt, dømt!“ Berggrav forstår efterhånden, at det er ikke juristernes dom, han tænker på. Den var han ligeglad med. Ja, om det så var Gud selv, der dømte ham, så kom det ham ikke ved. Nej, men: „Det er mor, mor! som har dømt mig.“ Berggrav indvendte: „Deres mor skriver jo så kærlige breve til dem.“ — „Det er jo netop det! Forstår De ikke det, præst! — — Havde hun bare skældt mig ud, forskudt mig. Men at hun holder af mig, det er dommen, præst — —“

„Da lærte jeg,“ siger Berggrav, „at der i denne moderkærlighed, der var uselvsk, opofrende og tilgivende, lå en dom, og jeg forstod mere af, hvad der er gemt i Kristi kærlighed, end jeg før havde forstået.“

Læg også mærke til, når gamle bedsteforældre tager slægtens yngste i deres arme. Da udspringer der en godhed og kærlighed fra dem

til barnet. Deres lange liv har lært dem, at sådan skal man møde de små. Derimod kniber det bedsteforældre at vise fasthed, og det samme gælder iøvrigt også mange forældre:

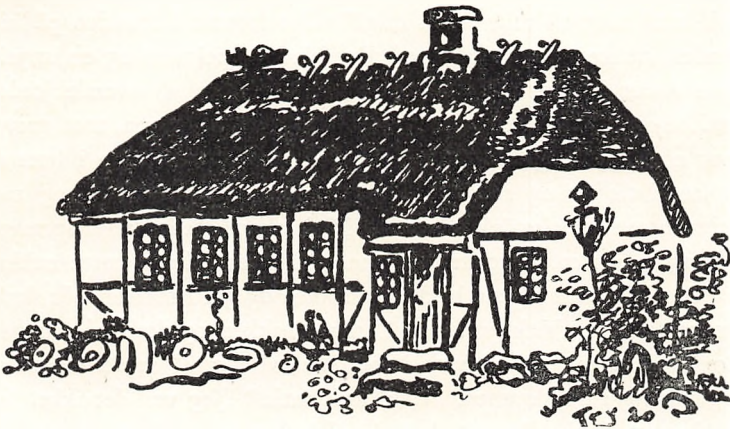
„Får barnet bare råde, så lever vi i værste nød.“

Derfor må barnet også ud, og det er en af lærerens og husbondens fornemste pligter at vise fasthed. Dette er ikke lige let, da de unge ikke altid selv forstår betydningen deraf. De unge, der både gennem forældre og senere gennem lærere og husbønder har mødt denne fasthed præget af kærlighed og forståelse af de unges tarv, er ikke ilde faren; de har haft god mulighed for at få dannet en god og grøderig muld i sindet.

L. Sletting Christensen.

Venlig hilsen og glædelig jul!

Birgit, Uffe, Inger, Sinne og L. Sletting Christensen.

En lignelse

Såmaskinen gik over marken. Den lavede riller; og ned i rillerne trillede små, runde frø. De hastede mod livets endelige mål — ned under mulden.

Man ved kun to havne
bekendte af navne.
Den ene vor vugge,
den anden vor grav.

Marken blev tromlet. Regnen kom over marken, der lignede sideløbende autostradaer med små grøfter imellem. Solen skinnede. Frøene svulmede, blev levende, snakkede, skændtes, skubbedes. „Giv plads til mig, til mig og til mig!“ råbte frøerne i munden på hinanden, række op og række ned. Der blev et spektakel og en ustyrlig uro under jorden. Der måtte ske noget. — Og så revnede jorden, række op og række ned. Frøene troede sig lagt i graven, men graven var en vugge. Og de mange små ville op af vuggen, op i lyset og solen. I trofast og sammenbidt samvirken mod dette mål og med himlens velsignelse lykkedes det. Med uimodståelig kraft sprængte almagten jorden. Autostradagrøften grønnedes. Mange lange rækker.

Gamle Marius tog sin hakke på nakken og gik i marken. Nu skulle roerne tyndes. „Væk, væk, væk!“ sagde hakken og skubbede og hakkede. „Hvorfor skal vi væk? Hvad har vi gjort?“ sagde roerne og strakte sig i dødskrampe. „Væk, væk, væk!“ „Jeg ved det ikke! Jeg er kun en hakke. Jeg gør kun, hvad højere og stærkere magter bestemmer. For resten kommer I ikke alle væk. Enkelte af jer får lov at stå. Der ødsles med livet. Væk, væk! Nogle må dø, for at andre kan leve. Det er vist det, man kalder kultur.“ „Ja, vi er kultur. Vi er kulturplanter. Vi skal vokse, vokse, vokse,“ sagde roerne. Og solen skinnede, og regnen kom, og de voksede og svulmede, og solen varmede, bagte og stegte. Roembladene hang, søvnige og dvaske. De gik i stå — sov —

Gamle Marius kom igen med sin hakke. Der var kommet ukrudt i roerækkerne. „De er som folk er flest!“ sagde den gamle. Og hakken skubbede og hakkede påny — væk, væk, væk!

Regn og sol skiftede. Roerne vågnede og blev igen levende. Nogle blev trivelige og runde; faste og saftige voksede de. Autostradaerne skjultes af levende grønne blade, der begærligt slugte al den sol, varme og regn, himlen sendte. — Andre rakte og strakte sig — helt ud af deres gode skind, knejsede, slankede sig og følte sig som officerer blandt gemene soldater. „Ingen kan se os over hovedet. Alle må se op til os. Vi er kulturens pionerer. Vi står fast og lader os ikke rokke af vind og regn. Vi er samfundets støtter. Vi har ryggrad fra rod til top.“ — „Pralhalse!“ råbte de andre roer. „I er blevet noget helt andet, end I var bestemte til. Det drejer sig slet ikke om at blive lange og knejsende.

Forhærdede tidselgemytter
så stive som torne og støtter.
Hvi holde I eder så ranke
i stoltheds fordærvede tanke.

Livets mening er indhold! Hvad er I værd? Nej, jævn og naturlig vækst. Modtagelse med ydmygt og taknemligt sind af sol, regn og varme, men også tørke, blæst, kulde og haglbyger. Det er det, det drejer sig om i livet. Så skaber himlens herre indholdet. Det er hans værk og hans ære.“

Det blev efterår. Gamle Marius kiggede ud over marken. Der var i tusindvis af stokløbere. De blev læsset på vogn, kørt hjem, sat i stak, hugget og brændt. De andre roer var store som menneskehoveder, runde og saftige, rige på næring. De kom hjem i roeladen.

Svend Hillgaard,
Thise byskole.

Spildes lykken for os?

Hvis vi ser tilbage paa vore bedsteforældres generation og undersøger deres forhold til livets sorger og glæder, modgang og medgang, kan vi ikke faa anden opfattelse, end at de maa have haft en anden følelse eller forbindelse med livets værdier. Det, der er, og altid har været meningen med os her paa jorden.

Vore fædre har maattet arbejde haardt fra morgen tidlig til sen aften. De havde ikke de tekniske hjælpemidler, som nutiden drager nytte af. Tidligere var menneskene knyttet tættere til arbejdet, idet de maatte forarbejde alt med haanden. Denne forbindelse med materialet har været velgørende, for det, man frembringer med sine hænder, skaber ud af interesse for at glæde andre og sig selv, det staar man i nær forbindelse med. Uden at vide af det lægges der noget af ens egen sjæl deri — noget — man uden at vide af, faar udløsning for. Denne udløsning fremmer balancen i menneskets sind. Saa er arbejdet ikke en forbandelse, som mange af vor generation mener. Arbejdet er *kun* et nødvendigt onde, som man er nødt til at deltage i for at faa penge til at more sig for.

Hvis saa lykken var afhængig af den sum, man formaaede at skrabe sammen i de otte timer, de fleste fagforeninger har sat til arbejdstid? ja, saa var alt i sin orden, men — man fristes til tider til at mene, at det er lige det modsatte. Nu skal alle ikke kæmmes over een kam, men det er tit i rige hjem, at troløsheden, og dermed ulykkelige familieforhold, er den værste svøbe.

Naar vi undersøger digtningen for hundrede aar siden, saa beskæftigede digterne sig ikke med arbejde som en plage — en forbandelse, — dette noget, som bare skal gøres, men de saa glæden i at gøre deres gerning og samtidig blive lykkelige — lykkelige med sig selv og deres næste.

I tidernes morgen blev der sagt til os: „I dit ansigts sved skal du tjene dit brød.“ Nutidens mennesker opfatter vist sætningen direkte, som en forbandelse, som en Guds straf over os.

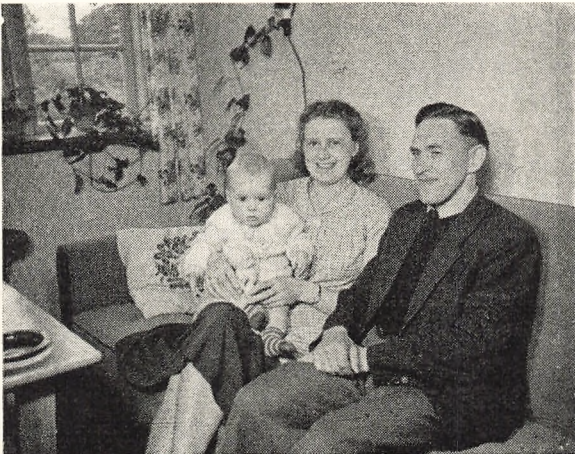
Dette kan dog ikke være rigtigt, for Gud forbander ikke det folk, som er skabt ud af hans eget billede. En far og mor forbander ikke deres børn, selv om det gaar helt anderledes, end de kunne ønske, og paa samme maade er det ogsaa med Guds ord til os.

Der tales om, at den nuværende generation er snublet i starten, og udtrykket er nok ikke ret meget ved siden af. — Derfor maa vi søge at hjælpe den næste generation, saa de ikke gaar i vore fodspor. Vi maa vise dem bedre veje — hjælpe dem til en lysere og lykkeligere tilværelse, saa vore børn ikke skal sætte livslykken til.

J. P. Sørensen.

Glædelig jul og godt nytår til sommer elever og skolens venner.

*Eva og Søren,
Sigrid og J. P. Sørensen.*

Lærerfamilien Sørensen før Eva kom med i billedet.

En tur til Sydslesvig

I løbet af sommeren blev det bestemt, at eleverne fra Try højskole skulle en tur til Sydslesvig. Målet var Tolk, hvor vi skulle være med til den nye danske skoles indvielse. Skolen var imidlertid ikke færdig; men til Tolk kom vi da alligevel.

Fredag den 24. september kl. 7 morgen stod vi alle i skolegården, parate og veloplagte til at begynde den store rejse. Sejlund gav os de sidste formaninger og var bange for, at vi havde glemt en hel masse.

Endelig kom den ventede rutebil, og nu kom der liv i geledderne. Sengetøj og kufferter fløj op i luften. En del faldt ved siden af første gang, men omsider lå det hele bastet og bundet på rutebiltaget.

Ved ottetiden drog så det syngende selskab afsted, og mange så med længselsfulde blikke Try højskoles tårn forsvinde i det fjerne. Turen var jo sommerskolens afslutning. Men det varede ikke længe med sørgmodigheden. Snart sang vi alle i vilden sky, og rutebilen for afsted, det bedste den havde lært.

Turen ned gennem Jylland forløb fint. En ekstra passager blev taget op i Viborg, hvor vi så domkirken og besørgede nødvendige ærinder. Snart fortsatte vi, og efter en kort mellemlanding ved FDB's chokoladefabrik i Kolding nåede vi Kruså hen på eftermiddagen. Der skiftede vi bil, og vor nye chauffør var en gemytlig sønderjyde, Peter Kanne. Nu kom det spændende med told og paskontrol; men da det viste sig, at vi hverken var smuglere eller spioner, fik vi lov at komme over grænsen, og så var Sydslesvig nået.

I Flensborg så vi krigergravene, hvor Isted-løven har stået, samt en dejlig ny dansk skole, Chr. Paulsen-skolen. Vi skulle imidlertid skynde os til Tolk, hvor aftensmaden ventede på os. Det kneb lidt med at finde vejen; men omsider, ved halvni-tiden, nåede vi dertil, og det var nogle glubende ulve, som gik til bords.

Knud Fogt bød os velkommen, og da vi havde spist og set nogle film, gik det løs med at ordne sengepladser. Pigerne blev stuvet sam-

men i en skolestue, og vore fire kavalerer, gamle Try-elever, kom i private hjem. Ja, og så er der iøvrigt ingen, der husker mere før næste morgen.

Da stod vi tidligt op, for vi skulle se en masse i løbet af dagen. Og vi så en masse, både den dag og de næste to dage. Søren Telling, der kender hvert smuthul i Sydslesvig, var vor fører den første dag. Vi så Gottorp slot med „Tysklands eneste runesten“, det mægtige

Søren Telling fortæller om Skarde-stenen og Danevirke.

vikingskib Nydambåden m. m. m. Det var virkelig interessant. I Slesvig domkirke så vi bl. a. den enestående altertavle og Frederik den Førstes sarkofag. Desuden var vi i Hedeby og på Danevirke, hvor vi fik en mængde at vide. Det var jo faktisk i disse egne, Danmarks vugge stod. Søren Telling var en dygtig fortæller, så end ikke en legelysten hundehvalp, der havde slået sin kærlighed på os, kunne forstyrre ham.

Den aften holdtes der en stor fest på skolen i Tolk, hvor egnens folk mødtes med os og en del tidligere sydslesvigske Try-elever. De gode skuespillere fra Try underholdt, og der var dans bagefter. Det var en vellykket aften.

Om søndagen kørte vi til Mysunde, hvor vi sejlede over Slien med den mærkelige tovfærge. På en lille spadseretur så vi kanonkugler fra 1864 indmuret i husene, og derefter havde vi en dejlig sejltur på Slien til Slesvig. Vi var til dansk gudstjeneste i Gottorp slotskirke,

og bagefter kørte vi til den danske skole i Isted, hvor læreren fortalte om egnen og Isted-slaget, Danmarks største slag. Vi så mindesmærket for Schleppegrell og sang et par af versene af Grundtvigs Isted-sang. Den aften så vi også en del film i skolen i Tolk.

Mandag var afrejsens dag. Vi kørte over Slesvig, hvor vi handlede efter bedste evne, og ikke så få havde en flaske med noget lækkert i med hjem til far.

I Frederiksstad så vi den lille primitive kirke, hvor de danske får lov til at holde gudstjeneste, og vi kørte lige et smut over Ejderen, så vi kunne sige, vi havde været i Holsten og dermed i Tyskland. Under opholdet i Frederiksstad var der almindelig længsel efter, at Sejlund skulle kommandere „damerne til højre“ og „herrerne til venstre“, men det kneb med at finde egnet plads dertil. Et par stykker havde selv fundet et lille rum; men der var ikke plads for så mange, og det viste sig at være hos en „Hebamme“ (jordemoder). Sejlund spurgte da en mand efter banegården, men da manden begyndte på en lang og omstændelig forklaring, blev Sejlund utålmodig og afbrød: „Aber wir suchen Toiletten!“ Et forstående smil gled over mandens ansigt, og snart var vi på rette vej; men til vor store skræk endte vi ved et gammelt skur, hvor et stort skilt forkyndte „Aborte“! Nå, det endte jo godt alt sammen.

Ude ved vestkysten kørte vi over en lang dæmning til den frisiske ø Nordstrand, og vi spadserede en tur på diget, der sikrer øen mod oversvømmelse. På Jaruplund højskole havde vi vort sidste ophold, og forstander Bøgh Andersen, der er formand for Sydslesvigsk Forening, fortalte os om de danskes stilling dernede, så vi forstod, at de også kom os ved.

Klokken otte passerede vi grænsen nordpå og kørte så ud i den mørke nat med Try som mål. Enkelte sov sødeligt næsten hele vejen; men de fleste spøjte og sang, så det var ingen trist tur. Enkelte blev sat af undervejs, og så måtte der tages afsked; men hovedparten var dog tilbage, da vi kl. halv seks om morgenen igen holdt i højskolens gård.

Det var afslutningen for sommerholdet på Try højskole 1954, og alle var enige om, at en bedre afslutning end den tur til Sydslesvig kunne vi ikke have fået.

*Margit Pape Pedersen,
Dronninglund.*

En bybo på højskole

Lad mig være ærlig og straks fortælle, at jeg var meget betænkelig ved at tage på højskole. Jeg har altid haft hånlige ansigter og bemærkninger tilovers, når jeg hørte ordet højskole nævne.

Når jeg så alligevel besluttede mig til at tage et ophold på en højskole, var det kun fordi, jeg der kunne få den nødvendige forberedelse til min uddannelse som sygeplejerske.

Det var derfor med bange anelser og de dårligste forventninger, jeg den 3. maj 1954 mødte op på Try højskole. Men jeg må sige, at mit negative syn på højskoler blev kvalt allerede, da jeg havde tilbragt en kort tid der.

Da jeg selv er fra byen, var jeg ikke begejstret for tanken om at udholde en flok bondepigers selskab i næsten et halvt år. Dette problem blev dog slet ikke aktuelt, for vi følte os alle „i samme båd“, da vi havde tilbragt et par dage sammen, og den naive idé, at jeg ikke kunne få noget ud af at være i selskab med bønder, blev således også slået til jorden.

Alt dette skyldes den specielle ånd, der hersker på en højskole, som således kan danne roden til et kammeratskab mellem eleverne. Det er nemlig ikke alene teori, man lærer på en højskole; det er også kunsten at omgås mennesker. Man kan næsten ikke undgå at få sine skarpe kanter slebet af, når man hver dag fra morgen til aften er sammen med mennesker, som er forskellige fra en selv.

Der er jo ikke to mennesker, som er ens, og derfor har man godt af at lære lidt tolerance, inden man bliver sluppet ud i den store verdens dagligdag og skal stå på egne ben. Særlig stor betydning har det for den, der vælger sygeplejergeneringen, idet man inden for dette arbejde tvinges til at kontakte en mængde mennesker hver dag.

På en højskole lærer man også at få værdifulde interesser. En af dem er at læse god litteratur. Mange mennesker er alt for lidt kræsne

i deres valg af bøger. Deres litterære interesser er begrænsede til den kulørte litteratur, og den kan være meget underholdende, men er som regel også meget tom.

Dette er kun et udpluk af, hvad jeg selv har lært af mit højskoleophold; men man kan faktisk lære lidt af alting på en højskole, når man bare er tilstrækkelig videbegærlig.

Og fremfor alt har man mulighed for at blive „sat i gang“.

Ingrid Aaris, Aalborg.

Hilsen til kammeraterne fra sommeren 1954.

En dansk folkehøjskole set med engelske øjne

I denne sommer har jeg tilbragt seks dejlige uger på en folkehøjskole i Jylland. Jeg tror, det er den bedste, fordi jeg er sikker på, at man aldrig kan møde så mange flinke mennesker på eet sted, som jeg har fundet i Try ved Dronninglund i Nordjylland.

Vi var tyve piger ialt på skolen, og de fleste af dem er nu begyndt som sygeplejersker, og andre arbejder hjemme på deres faders bondegård. Sygeplejeeleverne havde mange timer med en læge og to sygeplejersker, og i den tid havde vi andre ekstra timer i syning og vævning.

Jeg hjalp til med engelskundervisningen to timer om ugen, og desuden læste jeg engelsk med forstanderens børn en times tid hver eftermiddag. Kun tre af højskolepigerne havde lært engelsk på real-skole, og de var med forstanderen i een klasse, mens lærerinden havde et begynderhold på syv. Efter aftensmad kom der tit nogen ind på mit værelse og sagde: „Lær mig engelsk!“ Det var meget sjovt; jeg havde aldrig vidst, at mit modersmål var så vanskeligt.

Vi stod op klokken syv, spiste morgenmad og gjorde rent på vort værelse, så vi kunne begynde timerne klokken otte. Vi lærte samfundslære, kunsthistorie, kirkehistorie, Danmarkshistorie, litteratur, dansk, engelsk, håndarbejde, folkedans, gymnastik, vævning og naturligvis sang. Det syntes, som om vi sang hele tiden: i begyndelsen og

undertiden også ved slutningen af hver time, om aftenen efter aftensserveringen, og igen når vi kom op på vore værelser efter aftensang.

De andre piger havde også timer i regning; men det kunne jeg ikke forstå, for det var forskelligt fra regning i England.

Vi fik tre hovedmåltider hver dag samt eftermiddagskaffe og aftensservering klokken 9. Der fik vi tiest rødgrød, og det spiser jeg særlig gerne.

Solformørkelse i Try.

Der kom mange gæster på skolen, og vi dansede og sang tit for dem. Skolen lå ude på landet, ca. en halv times kørsel med rutebil fra Ålborg. Der var så fuldkommen stille, og det var dejligt.

Alle eleverne var som søskende — med forstanderen og hans kone som fader og moder. Der var en bøde, hvis vi sagde „De“ til lærerne; men det betalte jeg aldrig, fordi jeg ikke forstod denne form.

Til elevmødet lavede vi gymnastik, og vi optrådte med sang og folkedans i et skuespil, der hed „Dunungen“. Det var meget godt; men jeg følte mig som noget af en bedrager, fordi jeg var i dansk folkedansedragt; men det var sådan en pæn dragt.

Try højskole har fem måneders sommerskole med to ugers ferie, mens de fleste danske højskoler kun har tre måneders sommerkursus. Jeg tror, højskolen er en god idé og ønsker kun, at vi også havde dem i England. Jeg er sikker på, at de opmuntrer en følelse af fællesskab og hjælper til at forstå demokrati og politik.

Det var denne idé, Grundtvig havde, da han fik tanken om en

folkehøjskole. Han troede på folkeligheden og vidste, at det var mere vigtigt at kende til mennesker fra hele verden end bare at vide noget fra bøger.

Jeg er sikker på, at jeg har lært meget denne sommer på Try højskole. Jeg har lært mere, end jeg kan sige, om venlighed, og jeg tror, jeg har lært lidt om demokrati, og hvordan man kan leve med andre og være så lykkelige som muligt.

Jeg er meget, meget taknemmelig mod alle i Try for mit dejlige ophold, og jeg var kun bedrøvet over, at jeg ikke kunne blive der længere.

De bedste hilsener til venner og kammerater fra sommeren 1954.

Patricia Pringle.

Hilsen fra Canada

Nu er et år igen ved at være omme, og begynder jeg at gøre op, hvordan dagene er gået, går tankerne også til min gamle skole og kammeraterne derfra.

Den opsang, jeg gav kammeraterne sidste år, har givet resultat. Jeg fik brev fra Poul Larsen, og jeg håber nu, at vi får en god brevveksling i gang.

Forholdene her har arbejdsmæssigt set været temmelig sløje i år, kun „konstruktionsarbejde“, heri indbefattet vejarbejde, tømrerarbejde, murerarbejde o. s. v., har været godt. Fabriksarbejde har været meget dårligt, så her er temmelig mange arbejdsløse for tiden. De sociale forhold er ikke så gode her som derhjemme, — men på mange områder er de helt rigtige. Arbejdsløshedsunderstøttelsen sorterer under staten og er ikke højere, end man lige kan leve af den; det er godt, synes jeg. Sygekasserne er private, og det er knapt så godt.

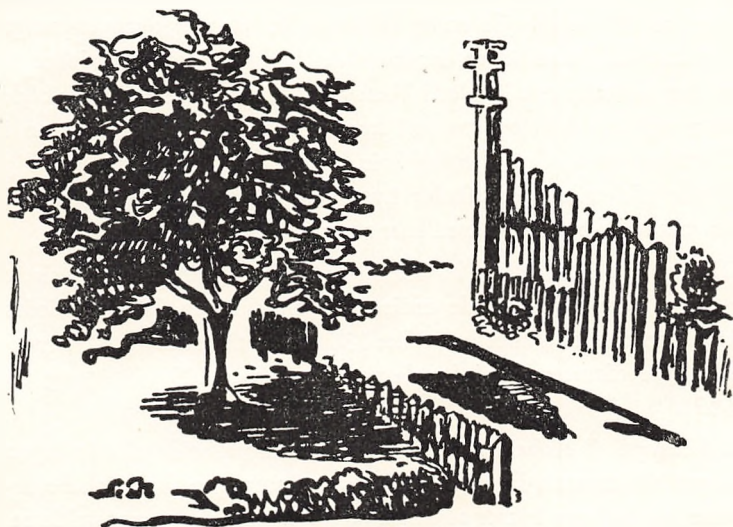
Der er små forhold i de canadiske arbejderhjem; det er sjældent, der er mere end een stue, soveværelse og køkken. I regelen er det sådan, at både manden og konen må arbejde hele dagen, og når de så kommer hjem om aftenen og har fået noget at spise, så går manden ofte til sport, konen måske til et møde el. lign., — børnene er da alene hele dagen og aftenen med, meget af deres tid tilbringer de på gaden. Der er ingen hygge i disse hjem. Landet her har ikke den

gamle kultur — ingen traditioner — som vi er vokset op i derhjemme. Her mangler nogle højskoler eller andet i den retning til at give gode interesser. Gaden er ingen god højskole.

Hermed de bedste hilsner til skolen og alle kammeraterne 42/43.

Otto Ottosen,

104 Beate st., Woodstock, Ontario, Canada.

Beretning fra Landselevforeningen 1954

De lokaleforhold, som Landselevforeningen og Højskolernes Sekretariat har haft at arbejde under de sidste år, har været meget trange og primitive. Dette bliver der nu rådet bod på, idet der i løbet af vinteren indrettes nye lokaler i Vartov opgang 6. Her bliver der både kontor og mødelokaler, som vil kunne anvendes af elevkredsene i København og til den aftenhøjskole, som vi nu i fire år med stadig stigende tilslutning har afholdt hver vinter, og igennem hvilken vi er kommet i forbindelse med mange mennesker i København.

Det er glædeligt at se, at det bliver muligt gennem sekretariatet at skaffe flere elever til de ordinære skoleterminer. Der er således i år gennem sekretariatet formidlet 130 elever til sommer- og vinter-skolen. De tilsvarende tal for de to sidste år er 109 (1953) og 63 (1952).

Af hensyn til Københavns Højskoleforening afholdt vi i år ingen 8-dages kurser, men iværksatte en større kampagne for at skabe interesse for de korte kurser på skolerne. — 2 gange sporvognsreklame, udsendelse af 15.000 pjecer, 2 radioudsendelser, 1500 plakater op-hængt i forretninger. — En del af de interesserede overgik naturligt til 8-dages kurserne, men alligevel blev 791 indmeldt til diverse kurser gennem sekretariatet, og vi har senere fået oplyst, at 153 har meldt sig direkte til skolerne. Der afholdtes i år fire familiekurser, som alle blev så vellykkede, at der er grund til at tro, at vi skal søge at udvide disse kursers antal i sommerferietiden.

Ved hjemsendelsen af værnepligtige efteråret 1954 er der fra sekretariatet med velvilje fra civilundervisningen udsendt 9000 højskole-pjecer med en redegørelse for de nye understøttelsesregler for soldater, der har aftjent 18 mdrs. tjenestetid. Endvidere er udsendt til:

Sogneråd og kommunalbestyrelser	1400	pjecer
Præster	1400	—
Lærere over hele landet	5000	—
Erhvervsvejledningskontorer	300	—
Ungdomsklubber	1000	—
Udsendt på direkte forespørgsel	1000	—

Alle disse pjecer er udsendt til *enkeltpersoner*, og der er samtidig med pjeceudsendelsen rettet en henvendelse til modtagerne om at tilskynde unge til højskoleophold.

Vi forsøger i efteråret at skabe kontakt med elevkredse i land-distrikterne i lighed med den, som er foretaget med elevkredsene i København, og som har givet sig frugtbare udslag i et samarbejde mellem de forskellige skolers kredse til gavn for højskolesagen.

Vartov, den 29. oktober 1954.

Thyra og Erik Halvorsen.

1/2 dusin Try-boer.

Try højskole - siden sidst

Ti år er nu gået, siden jeg første gang stod for at skrive „årets historie“ i årsskriftet.

Ti år er et såre lidet tidsrum af historiens store kalender, og det er heller ikke noget stort afsnit af Try højskoles nu 81-årige levetid; men ti år er altid et stort og vigtigt afsnit af et menneskes liv.

Ingen tager vel en opgave på sig som leder af en højskole uden tro på, at „det skal nok gå“. Den tro havde vi også i starten, selv om vi kunne føle os små nok over for opgavens størrelse og art.

Det er jo også gået hidtil, omend ikke ad den lige, slagne landevej, som vi måske undertiden naivt havde fantaseret om i de lyseste øjeblikke forud.

Fogt omgivet af andre unge.

Det har for os været ti bevægede år. Besættelse og befrielse satte sit præg på den første tid og var med til at give den både ekstra spænding og indhold. Dalende elevtal indtil det helt kritiske blev snart et stort problem, der godt kunne sluge noget af det overskud af livsmod og inspiration, der gerne skulle udstråle fra ledelsen, og sker det, kommer den farlige svikmølle let i gang.

Adventsllys og andre lys.

Men en kedelig og ensformig tid blev det aldrig. Det var en oplevelse at være betroet midler til at kunne modernisere og forbedre skolen i det ydre, og kan en højskolegerning være isprængt mange skuffelser, og kan et tvivlende „hva nøtt er et te?“ tit nok være på vej til at spire frem som kvælende ukrudt, så var der jo alligevel også mange glæder iblandt.

Hvert elevhold har efterladt os sine lyse minder, og hver gang en elev, en gammel elev eller et elevhold har lyttet, levet med i fællesskabet og gjort det lettere for os alle, så har de været med til at give vort liv indhold og styrket den skole, som også var deres. — Tak!

Derfor: har der end været vanskeligheder og skuffelser i disse ti år, så har der også været mange og store glæder, og vi mener i hvert fald selv, at vi har lært meget i disse ti år.

Og nu det sidst forløbne skoleår? Ja, elevtallene lå omkring de 20 både vinter og sommer — altså på det jævne efter vore forhold. Men i det store og hele tegner begge disse hold sig for os med særlig glans. Der blev arbejdet, der var sangglæde, modtagelighed, hjælpsomhed og godt kammeratskab.

Vinterholdet rummede mange sceniske talenter og sangkræfter,

1. akt: I køkkenet.

der i små eller større roller kunne glæde os alle. Vi mindes mange morsomme sketch, sange ved „bålet“, Lucia-optøget, diskussionerne m. m. „Lille Ditte og jeg“ måtte præsenteres mange gange.

De særlige begivenheder ind mellem hverdagene var mange, og jeg vover derfor kun at nævne ganske få: jubilarlevmødet, Ålborgturene med „Nøddebo præstegård“ og „Jeppe på Bjerget“ som slut-effekter, julemødet og julefesten, fastelavnsfesten med opførelse af „Fastelavns-gildet“, delingsførermødet, forældremødet og afslutningsfesten.

Ungdomsforeningen bød på 9 sammenkomster i vinterhalvåret, og sjældent har de været så vellykkede.

Desuden står vinteren for os med mindet om de mange besøg i elevernes hjem og den hygge og gæstfrihed, vi der mødte. Nævnt

i rækkefølge var værterne: Chr. Jungersen, Hedegård, Søndergård, V. Gingsholm, Dalen og Vestergård i Lyngdrup. Vi siger alle disse hjem rigtig hjertelig tak!

Venlig imødekommenhed på Dronninglund slot, sygehuset, hovedgården, Striben-Langholt og flere virksomheder i Ålborg siger vi også hjertelig tak for.

2. akt: I spisestuen.

Og så kommer sommeren — ikke med meget solskin fra naturens side, men med mange solstrejf i mindets krans.

Egnens seværdigheder blev ikke forsømt. Galgebakken og Lunderbjerg, Dronninglund Storskov, Grindsted bakker (tak for gæstfriheden i „Birket“!), Dronninglund kirke og slot og Aså strand var mål for en række gode småudflugter.

Hjemstavns museets St. Hans-fest under medvirkning af Himmerland-spillemandene og Try ungdomsforenings sangkor blev i den helt store stil, trods koldt og lidt fugtigt vejr.

Det var en festlig aften med St. Hans-køer, „bondebryllup“, folkedans til den gamle spillemandsmusik, korsang, bål, fyrværkeri og manglehånde slags servering, som eleverne var midtpunktet for. Fe-

sten var ved at sprænge alle rammer og en værdig renaissance for 1930'ernes St. Hans-fester.

Vor Ålborg-tur foregik få dage senere med vellykkede besøg på flere virksomheder, bl. a. hos F. D. B., hvor vi ordentlig lod cirkelkaffen cirkulere. Både sommer- og vinterholdet havde jo besvaret en stilopgave, som F. D. B.s oplysningsudvalg havde udskrevet, og det

„Og dansen den går — ”

gav to fine præmier til hvert hold. Medvirkende til sommerholdets præmier var nok også de studier i marken, vi gjorde hos F. D. B. i Ålborg samt i Try brugsforening. (Tak!) Ålborg-turen sluttede med Shakespeares „Hellig tre kongers aften“ i friluftsteateret. „Regnen, den regnede“ ganske vist, men skuespillere og tilskuere holdt tappert ud.

Vi havde mange besøg af foreninger af forskellig art og ofte med underholdning, servering af kaffe el. lign. Men ved elevernes hjælp-somhed klappede alt fint, og især var det en glæde at se den måde, pigerne hjalp de gamle på. „Højskolen på hjul“ fra Kalø landboskole besøgte også Try, og vi havde en festlig aften sammen.

Elevmødet var også generet af regn; men der blev dog alligevel ret godt besøg, og alt blev vellykket og festligt. Komedien var Selma

Lagerlöfs „Dunungen“, som lærer Sørensen havde instrueret, og den blev godt modtaget ved begge opførelser.

Sommerpigerne var usædvanlig sangglade, og de fleste var med i ungdomsforeningens sangkor.

I sommerferien var Hilda, børnene og jeg på en dejlig tur ned over Jylland, Fyn, Langeland og Ærø, og vi havde gæstfrit logi hos

„Det gør slet ikke ondt!“

tre kolleger, nemlig på Ry og Vesterdal højskole samt på Langelands landbrugsskole.

Tiden efter sommerferien var noget mere stiltfærdig, hvilket vi vist alle glædede os over oven på de begivenhedsrige, men noget forcerede første tre måneder. Derfor påskønnede vi også særligt et eftermiddagsbesøg i Dronninglund præstegård, hvor vi blev gæstfrit modtaget som afslutning på pastor Claussens gode morgenforedrag i sommerens løb. Også herfor må lyde en tak.

Men inden vi vidste af det, var vi i sidste halvdel af september, og da gik det igen slag i slag.

Vi havde et vellykket og muntert fætterbal med en til festen digtet sang ud over det almindelige. Hvem af sommerskolens indbyggere vil nogensinde glemme Brittass flotte stiftand eller det slående omkvæd: „Det siger det gamle Kirsten Vossevang.“

Dagen efter kom så forældremødet — holdt i den kendte stil, og til aftenunderholdning viste jeg bl. a. farvelsbilleder fra vor sommerferietur, og de blev ledsaget af elevernes korsang. Det var for så vidt generalprøve på det program, vi senere opråbte med på vor tur til Sydslesvig.

„Her er liv og glade dage“.

Efterårsmødet var tre dage senere, og allerede dagen derefter holdt vi afslutningsfest. Det betød imidlertid ikke afsked og farvel i første omgang, idet vi fredag den 24. september startede for en 4-dages tur til Sydslesvig. Denne tur er omtalt andetsteds, og her skal derfor kun omtales, at vi ved et møde i skolen i Tolk også havde den glæde at hilse på en del af vore gamle elever dernede fra, hvoraf flere med ægtefæller. Desværre kunne enkelte af eleverne ikke være med på denne tur, som ellers — med hvad vi så, hørte og oplevede — blev en virkelig god afslutning på „en yndig og frydefuld sommertid“.

Det forløbne år har betydet et usædvanligt stort skifte i Try højskoles medarbejderstab.

Kamma Nielsen, der nu er gift Mølgård og underviser på Staby efterskole, blev afløst af Karen Østervang fra Brørup, som igen til efteråret er blevet afløst af Inger Christensen fra Allerup ved Klokkeholm. Hun er først uddannet som husholdningslærerinde på Anker-

Man slår sig altid på de mest idiotiske steder.

hus og senere på Den frie lærerskole i Ollerup, og det betyder, at hun også kan overtage de timer, Karoline Ågård Pedersen (tidligere Kristiansen) har haft i de senere år.

Endvidere rejste Ernst Andersen, vor gartner gennem 2½ år, idet han havde fået ansættelse på åndssvageanstalten „Andersvænge“ ved Slagelse. Hans arbejde er overtaget af Thyra og Søren P. Larsen, der har boet her på skolen i flere år, og Søren har tidligere været gartner her.

Men det store skifte gjaldt især Daugbjergs og Slettings, der har været lærere her siden 1935 og 1937.

Daugbjerg har jo ikke været så stærk i det sidste par år, og jeg forstår så godt, at han sagde ja, da pladsen ved Rosenby skole tilbød sig.

Sletting havde fået tilbud om ansættelse ved civilundervisningen for soldaterne i og ved Ålborg.

Begge lærerfamilier har gjort et trofast og godt arbejde ved Try højskole, og de har været her så længe, at alle gamle elever har følt dem hørende med til skolen. Der er da også grund til at sige begge familier hjertelig tak for alt godt i de svundne år og ønske dem alt

Det er vist to „søde“ piger.

godt fremover. Og heldigvis hører de stadig til skolens nærmeste naboer.

Til deres afløsning har vi fået lærerparret Sigrid og J. P. Sørensen, der kom fra Vejstrup ungdomsskole på Fyn, og begge er uddannede på Den frie lærerskole i Ollerup. De underviser mest i friskolen og bor på Borgen. Endvidere har vi antaget Lizzie og Gunnar M. Jensen. Han er landbrugslærer, men har også almene fag. De bor i den gamle lærerbolig i kavalerfløjen, der blev sat i stand til det samme nu i efteråret.

Det er vort indtryk, at også alle de nye lærerkræfter er dygtige folk, der møder med den rette indstilling til arbejdet og livet her.

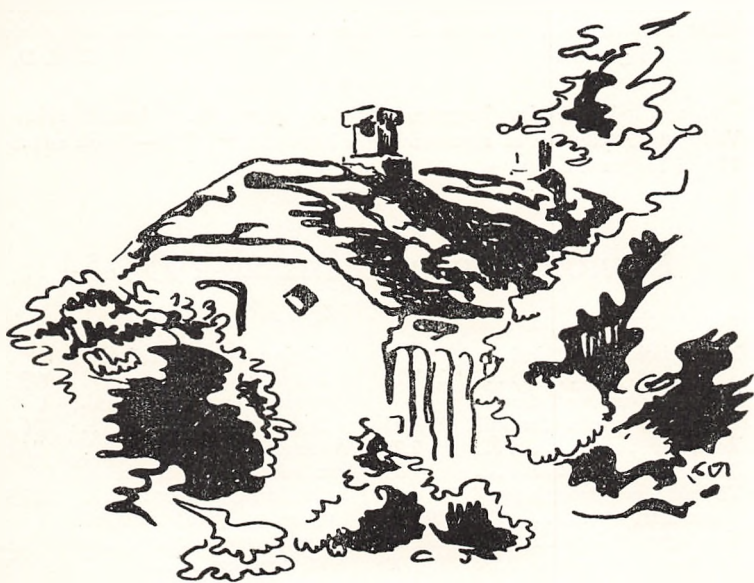
Vi er nu godt i gang med vinterskolen 1954—55. Ganske vist

havde vi regnet med en betydelig større flok end de 18 elever, der kom; men kan vinteren fuldføres i samme spor, som den er begyndt, har vi kun grund til at være glade.

P. Sejlund Sørensen.

Hermed de bedste hilsener til alle gamle elever og venner af Try højskole med ønsker om en glædelig jul og et godt velsignet nytår.

Frode, Karen, Søren, Hilda og P. Sejlund Sørensen.

Elevforeningens generalforsamling

afholdtes elevmødedagen med sædvanlig dagsorden. Regnskabet oplæstes og godkendtes. Til bestyrelsen genvalgtes lærer Daugbjerg, Rosenby skole, og gdr. Holm Jensen, Lille Vildmose. Gdr. Sv. Aa. Nielsen, Nygaard, Gl. Kirk, nyvalgtes. Revisorerne Sletting og Fogt genvalgtes.

Generalforsamlingen fastsatte kassererens løn til 100 kr. Sejlund oplæste breve og hilsener fra gamle elever, der var forhindrede i at være til stede.

Særlig mange har i aar frivilligt forhøjet deres medlemskontingent til 5 eller 10 kr. Ja, en enkelt skænkede ved elevmødet sit gældsbevis fra Try høj-skoles byggefond til elevforeningen. Ethvert saadant ekstrabidrag er som et haandslag. Desværre sker det ogsaa hvert aar, at foreningen lider tab paa aarsskrifter, der af forskellige aarsager ikke bliver betalt, og bestyrelsen henstiller indtrængende, at navneskifte, adresseforandring, eventuel udmeldelse, meddeles i god tid.

C. H. D.

Kontrolassistent Olav Jungersen, Try, og sygeplejeelev Annelis Nielsen, Vodskov, er valgt til at repræsentere holdene vinter 1953—54 og sommer 1954 i bestyrelsen.

Elevforeningens regnskab 1953-54

INDTÆGT:

Kassebeholdning 1. juli 1954	261,13
Nettooverskud ved elevmødet og off. forestill.	113,15
Restancer	7,25
Renter	1,09
Tilskud fra Dronninglund sparekasse	200,00
Kontingent (giro)	2122,20
Kontingent (kontant)	175,00

UDGIFT:

Trykning og udsendelse af aarsskrift	1993,37
Trykning og porto til indbydelseskort (elevm.)	106,25
Annoncer	23,00
Landselevforeningen	125,00
Rejsetilskud til elev	27,95
Udgift til giro, stempel-blæk, fragt	4,35
1000 brevkort	40,75
Frimærker, blanketter til indkassering m.m.	158,75
Kassererens løn	65,00
Ialt	2544,42
Kassebeholdning 1. juli 1954	335,40

Balance 2879,82

Balance 2879,82

Rosenby skole, Dronninglund, 15. juli 1954.

C. H. Daugbjerg.

Regnskabet revideret og fundet i overensstemmelse med bilagene.

Try, 17. juli 1954.

L. Sletting.

Frode Fogt.

Elevertegnelse

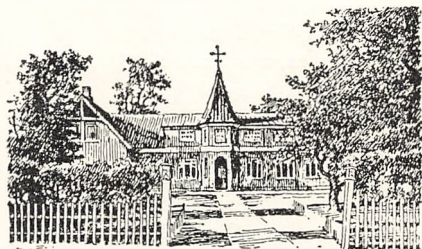
Vinteren 1953-54

Anders Kr. Andersen, Østerild.
Knud Vedsted Andersen, Vedstedgård, Serritslev.
Minna Andersen, V. Melholt, Aså.
Poul Erik Andersen, Albækgård, Præstbro.
Martin Bech, Vestergård, Lyngdrup, Langholt.
Henry Hansen, Stauning, Skjern.
Chr. R. Holm, „Bredfjord“, Stauning, Skjern.
Lilly Jensen, Valsted, Sebbesund.
Jørgen Johansen, Hedegård, Try, Dronninglund.
Olav Jungersen, Try, Dronninglund.
Birthe Kristensen, c/o Knud K., Ø. Sundby, Ålborg.
Henny A. Larsen, Sæbyvej 5, Tårs.
Elna Skytte Lauridsen, Mejlbj, Stauning, Skjern.
Margit M. Møller, Granhøj, Blære.
Ester J. Nielsen, Åsendrup, Løkken.
Svend Åge Nielsen, Poulsminde, Flauenskjold.
Anna Marie Pedersen, Brusholt, Uggerhalne.
Jens Pedersen, Try Møllegård, Dronninglund.
Marius Pedersen, Søndergård, Try, Dronninglund.
Herdis Poulsen, Nr. Rævbæk, Østervrå.
Herdis Steffensen, Børglum skole, Vrå.
Erna Sørensen, Valsgård, Hobro.
Karen Sørensen, V. Gingsholm, Try, Dronninglund.
Elmer P. Thomsen, Dalen, Try, Dronninglund.

Sommeren 1954

Ingrid J. Aris, Samsøgade 34, Ålborg.
Martine Andersen, Nygård, Tornby.
Nancy Bach, Pandrup mark, Pandrup.
Kirsten Christiansen, Christiansgade 28, Ålborg.
Anna Birgit Hedegård, Vrejlevvej 10, Vrå.
Ingrid B. Hjulmann, Ålborgvej, Hadsund N.

Ingrid Jensen, Klithuse klit, Halvrimmen.
Vera Rønne Jensen, Skarresø, Ryomgård.
Birthe Jochumsen, V. Skivum, Vægger.
Selma Joensen, Toftalid, Våg, Suderø, Færøerne.
Sonja Knudsen, Fjordvang, Krejbjerg.
Grethe A. Larsen, Trangethus, Tårs.
Sinne Marie Liltorp, Seminarievej, Ranum.
Erla Tove Mogensen, Fælledvej 7, Brønderslev.
Annelis Nielsen, Solvænge 6, Vodskov.
Helga Pedersen, Frøstrup.
Margit Pape Pedersen, Solgården, Dronninglund.
Patricia Pringle, 35, St. Georges Terrace, West Jesmond,
Newcastle up. Tyne 2, England.
Mary Storgård, Søholt, Østervrå.
Britta Thomsen, „Skrænten“, Sindal.

INDHOLD

	Side
P. Sejlund Sørensen: Hvad er prisen ?	3
Frode Fogt: Hjallerup marked	9
P. Christensen: H. C. Ørsted	14
C. H. Daugbjerg: Højskolen og livet	18
L. Sletting Christensen: Muld	22
Sv. Hillgaard: En lignelse	26
J. P. Sørensen: Spildes lykken for os ?	28
Margit Papæ Pedersen: En tur til Sydslesvig	30
Ingrid Aaris: En bybo på højskole	33
Patricia Pringle: En dansk folkehøjskole set med engelske øjne	34
Otto Ottosen: Hilsen fra Canada	36
Erik Halvorsen: Beretning fra Landselevforeningn	38
P. Sejlund Sørensen: Try højskole – siden sidst	40
C. H. Daugbjerg: Elevforeningens generalforsamling og regnskab	50
Elevfortegnelse	51

